

גיליון מס' 414 פרשת וארא
תשפ"א שנה תשיעית

לעילוי נשמת
מרת צייטל בת ר' חיים אפלבוים ע"ה
נלב"ע ח' שבט תשפ"א
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך (ז, כח)

ידועה הגמרא בפסחים (נ"ג ב') מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן על קדושת השם, נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים, ומה צפרדעים שאין מצוין על קדושת השם כתיב בהו ועלו ובאו בביתך... ובתנורך ובמשארותיך, אנו, שמצוין על קידוש השם, על אחת כמה וכמה.

ויש לשאול מה הלימוד מהצפרדעים, והלא הן הצטוו 'עלו בביתך' וגו', מה שאין כן חנניה מישאל ועזריה, שלא נצטוו כלל. ויש לומר (כך שמעתי בשם מהר"ל דיסקין זצ"ל) שאמנם הצטוו צווי כללי שיכנסו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנורך ובמשארותיך אך אין זה צווי פרטי לכל צרפדע אם תכנס לבית או לתנור, וכל אחת יכולה להניח לאחרת שהיא תכנס לתנור, והם לא אמרו כן, רק תכף עלו בתנורים ובמשארות אף שאינם מצוים על קדשת השם, ומזה למדו חנניה מישאל ועזריה קל וחומר.

ואגב, הוכיח רבנו לפלוני (שדבר במקום שהשתיקה יפה לו) ואמר לו: שמעתי בשם רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, מה טעם הכלבים ששתקו בשעת מכת בכורות זכו לקבל את הנבלות (עין רש"י שמות כ"ב ל'), ואלו הצפרדעים שלכאורה מסרו נפשן יותר על קדש השם, כי הלא נכנסו לתנור החם אצל פרעה, לא קבלו גמול מלבד שלא מתו ונשארו לחיות ביאור, כי יותר קשה לשתוק מלהשרף באש...

ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים (ח, ב)

ובפסוקים הבאים נזכר 'צפרדעים' לשון רבים, ואיתא במדרש, והובא גם ברש"י כאן, שבתחלה עלתה צפרדע אחת, והכעיסה מאד למצרים והכו אותה, והיתה מתזת, ויצאו ממנה נחילין של צפרדעים, וככל שהוסיפו להכות יותר, יצאו עוד ועוד צפרדעים.

ולכאורה הדבר פלא, אחרי שהמצרים רואים שבכל הכאה על הצפרדע היא מתרבה יותר ויותר, מדוע לא מפסיקים להכותה כדי שתפסיק להתרבות? ורגיל רבנו לחזר בזה על דברי מרן הקהלות יעקב ז"ע (מובא גם בספרו ברכת פרץ).

כשאדם כועס, הוא הולך נגד השכל! כשהמצרים ראו שיוצאים מהצפרדע נחילים, במקום להפסיק, הם רק כעסו מאד והכו אותם יותר חזק, וכשראו שהיא מתזת עוד צפרדעים, שוב המשיכו להכות בחוזק כדי לנקם בה, וכך יצאו עוד ועוד נחילין שמלאו את כל ארץ מצרים בצפרדעים.

ומוסיף עוד:

וכך הוא גם בכל ענין. כשפוגעים באחד והוא כועס, אם יהיה חכם, ישמע חרפתו וישתק, עד יעבר זעם והמריבה תשקט, אבל אם מתחיל לכעס, ומשיב לשכנגדו דברים, והשני בודאי לא ישתק ועונה שוב, על ידי זה גוברת המריבה ביותר, וסופו כמו מכת הצפרדעים במצרים...

כיוצא בזה, כותב רבנו בספרו ארחות יושר, במדת הכעס, סימן י"ז, עבדא בכעסן שרק גרם הפסד לעצמו, וזה לשונו:

בקדושיין (מ"א א') רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו, ובבית יוסף (א"ח סוף סי' רצ"ט) הביא מכל בו בשם מדרש, שבארה של מרים בימה של טבריה, וכל מוצאי שבת מחזרת על כל בארות ועל כל מעינות, וכל מי שהוא חולה ויזדמנו לו מים וישתה, אפלו כל גופו מכה שחין מיד נרפא.

ומעשה באדם שהיה מכה שחין, והלכה אשתו במוצאי שבת לשאב מים ונתעכבה יותר מדאי, ונזדמנה לה בארה של מרים, ומלאה כדה מאותן המים. וכיון שבאה אצל בעלה, כעס עליה, ומרב פחדה נפל כדה משכמה ונשבר הכד ונפלו מטפי המים על בשרו, ובכל מקום שנתזו המים, נרפא השחין, ועל זה אמרו חכמים: רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו עכ"ל.

(שבענו מסובין)

נמצאים בסגר? זה הזמן לעשות סדר!

"קובץ גליונות" יוצא במיזם מיוחד בשיתוף "דברי שי"ח", ומבקש שיתוף פעולה מקוראינו היקרים, לשלוח העתק של תמונות ומסמכים ישנים ומעניינים, מגדולי הדורות, ובנושאים שונים.

לכל אחד יש ייחוס, בביתו של כל אדם קיימות תמונות של רבנים המפארים את האירועים השונים שהיו במשפחתו, צריך רק את הזמן לחפש, כעת זה הזמן.

נשמח לשיתוף פעולה, ולקבל גם תמונות, שלכם הם נראות פשוטות ומוכרות, אבל לכלל לציבור יכול להיות תועלת גדולה, אי"ה הדברים יראו אור לתועלת הרבים.

נא לפנות למערכת 'דברי שי"ח' בכתובת:
ig0533145900@gmail.com

או במספר: 053-3145900, גם למי שאין אפשרות לסרוק, יכול לפנות אלינו ונדאג לכך בהתאם.

בברכה מרובה יצחק גולדשטוף

הערות הקוראים

בחודש האחרון נפטר אחד מחשובי מתפללי בהמ"ד לדרמן שכנו של רבנו הגרש"ז ריכמן זצ"ל ואציי"ב עובדות בהקשר לרבנו שליט"א ישנו תמונה בספר 'אלא' בו נראה רבנו שיבדל"א מלוה את הנפטר בפתח מדרגות ביתו היה זה לפני צאתו של הגרש"ז לחו"ל ועלה להפריד מרבנו לפני נסיעתו לחו"ל ורבנו קיים מצות לוייה לשמירה [אפשר שהגרש"ז ביקש זאת ממנו] כמו"כ הגרש"ז זצ"ל סיפר דבהיותו בחו"ל התארח בבית גאב"ד העדה החרדית הגר"ט וייס בהיותו רב באנטוורפן וסיפר שהגר"ט שליט"א כל פעם שביקר בארץ היה מבקר אצל רבנו שליט"א וסיפר בהתפעלות מה שחש לו הגר"ט שהיה אצל רבנו וביקש לרכוש את אחד מספריו ושאל את רבנו למחיר הספר וא"ל רבנו שאינו יודע וסיים ע"ז הגר"ט ויס שד"ז כזה לא ראה מעודו שאחד לא ידע את מחיר הספר שלו עצמו.

לזכות התורם
לברכה והצלחה
וסייעתא דשמיא

לרפואת הרבנית אסתר
פיגה בת טובה שתחי'

לזכות הרך הנולד בן חיה
לרפו"ש

לזכות ולרפואת
סבי ר' יוסף יעקב בן בלומה
לרפואה שלמה ולבריאות איתנה

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.